

Skandias plånboksindex

Mars, 2014

2014-03-17

Sammanfattning

Skandias Plånboksindex för första kvartalet 2014 visar att hushållens optimism fortsätter att öka medan sparviljan sjunker dramatiskt. Det tycks som om svenska folket nu är i färd med att dra på spenderbyxorna.

Skandias Plånboksindex, som görs i samarbete med TNS Sifo, kombinerar hushållens optimism kring den egna ekonomin med sparviljan, det vill säga benägenheten att amovera, spara på banken, i fonder eller aktier.

De senaste två åren har svenskarna mestadels befunnit sig i vad vi kallar investerarläge, dvs varit optimistiska kring den egna ekonomin men samtidigt benägna att lägga undan pengar för framtiden. I höstas sjönk optimismen för att återhämta sig mot slutet av året. Nu ser vi alltså en fortsatt ökad optimism men också en sjunkande sparvilja.

Fortsätter den utvecklingen går vi in i vad vi kallar njuta-läge, dvs ett privatekonomiskt klimat där optimistiska hushåll blir allt mer konsumtionsbenägna.

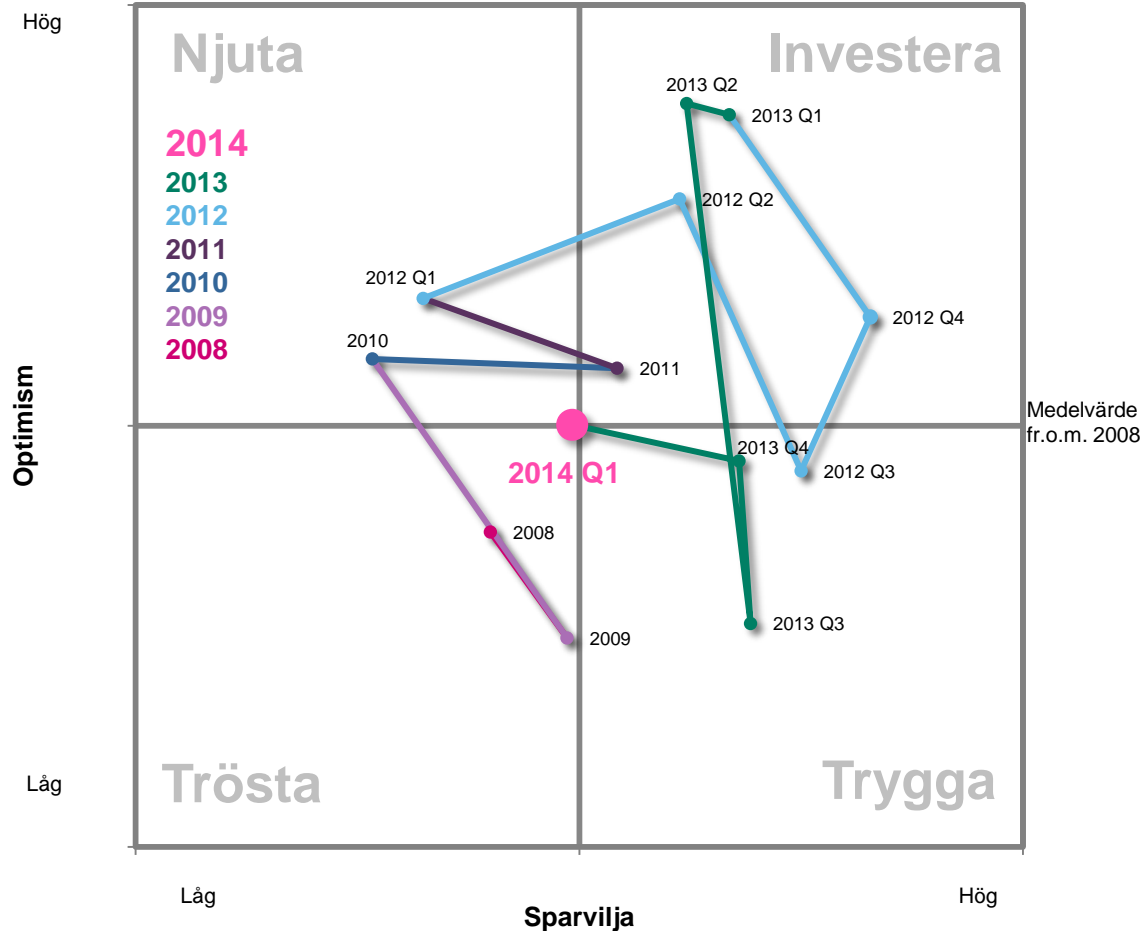
Den ökade optimismen sker främst i yngre åldersgrupper samt i mellanstora städer och på landsbygden. Den grupp som går mot strömmen är storstadsborna som tycks nyktra till efter förra kvartalets kraftigt ökade optimism. Storstadsborna är dock fortfarande den mest optimistiska gruppen och det ser nu ut att ha smittat av sig på övriga landet. Gapet i optimism mellan storstadsbor och övriga Sverige drar därmed ihop sig en aning.

Pensionärerna blev under förra året stadigt mer pessimistiska, en trend som fortsätter att ligga kvar på samma rekordlåga nivå sedan förra kvartalet.

Sparviljan, som i slutet av 2012 nådde den högsta nivån sedan 2009, minskade under början av 2013 för att stabilisera sig på en relativt hög nivå under andra halvåret. Nu sjunker sparviljan alltså ytterligare till en nivå strax under snittet sedan 2008. Mest sjunker den i mellanstora städer där sparviljan nu faktiskt är lägre än i storstäderna.

Plånboksindex kvartal ett, 2014

Medelvärde
fr.o.m. 2008

Hushållens optimism eller framtidstro mäts regelbundet i olika undersökningar. Likaså finns olika mått på hushållens benägenhet att spara.

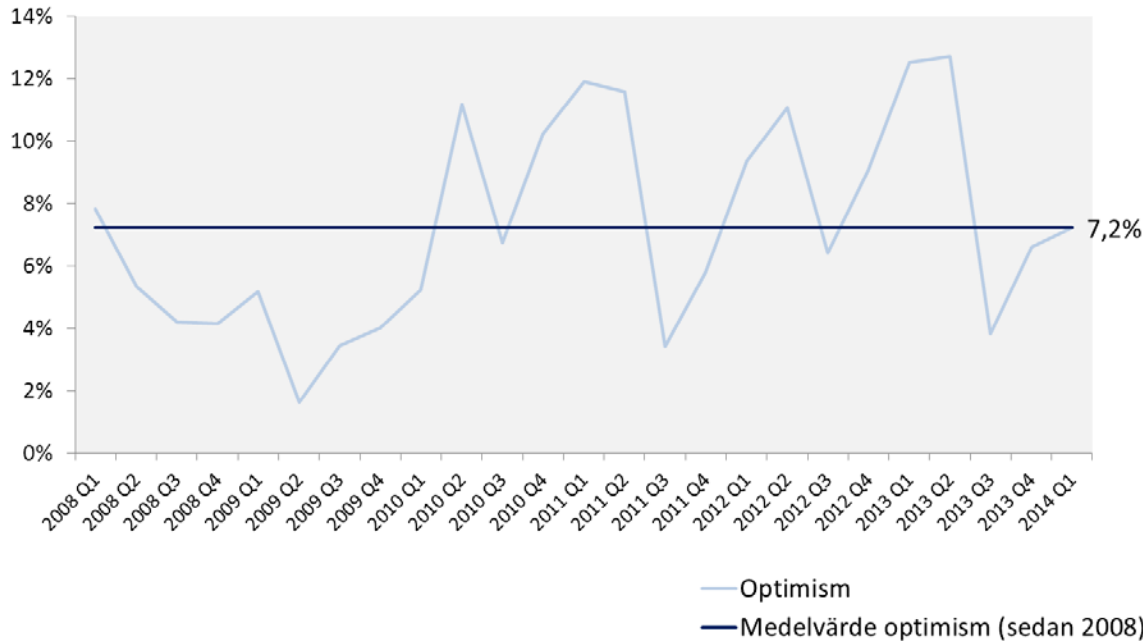
I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att få en bättre helhetsbild av det privatekonomiska klimatet och för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och "farlig" framtid, eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

I början på 2013 befann sig svenskarna i ett "Investera-läge" med hög optimism och hög sparvilja. Under kvartal tre rasade optimismen och förflyttade tillbaka till "Trygga-läget" som kännetecknas av en större oro för framtiden och hög sparvilja. Optimismen har därefter återhämtat sig och i kvartal ett når svenskarna mitten av plånboksindex – en mellannivå för både optimismen och sparviljan.

Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan *Sparvilja* är ett mått på svenskarnas vilja att spara. *Investera-läget* karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. *Trösta-läget* är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I *Trygga-läget* är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. *Njuta-läget* karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen *Optimism* och *Sparvilja*.

Hushållens optimism

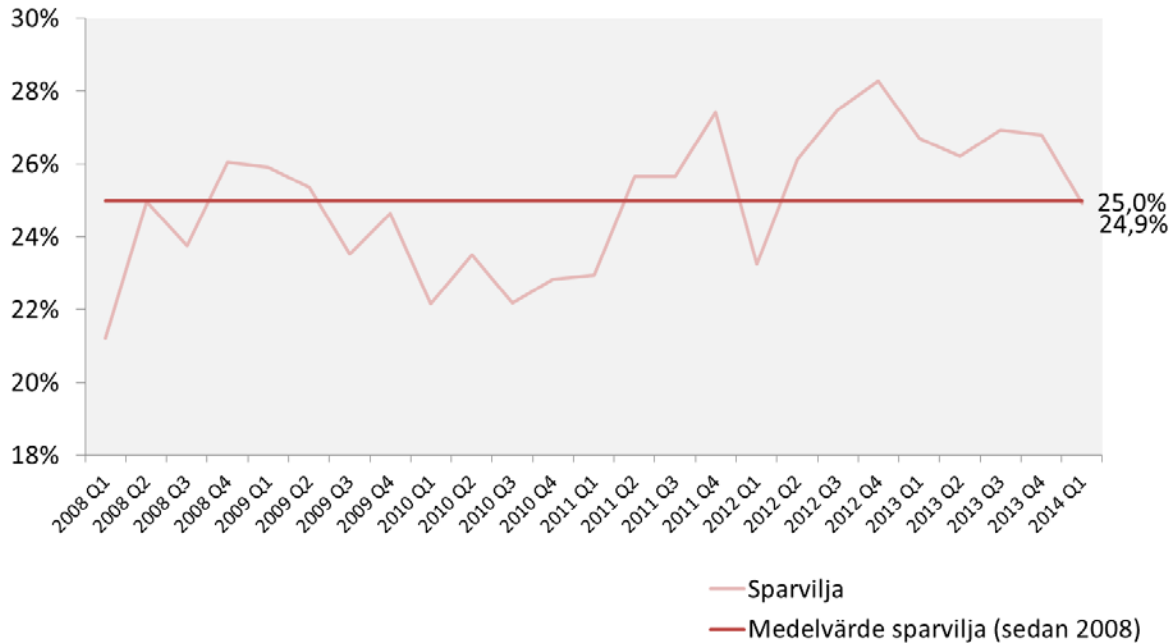
Hushållens optimism nådde under första halvåret 2013 historiskt höga nivåer. Under tredje kvartalet skedde en kraftig nedgång, i första hand i ekonomiskt svaga grupper som låginkomsttagare, studerande, småbarnsfamiljer och pensionärer.

Optimismen har därefter återhämtat sig och fortsätter uppåt under februari och mars vilket återställer optimismen till nivå med snittet sedan 2008.

Bas

Data för kvartal 1 2014 är baserat på totalt 3100 intervjuer .

Hushållens sparvilja

Sparviljan sammanfattar svenskarnas benägenheten att amortera, spara pengar på banken, i fonder eller aktier. Sedan mitten av 2012 har sparviljan varit relativt hög fram till sista kvartalet 2013.

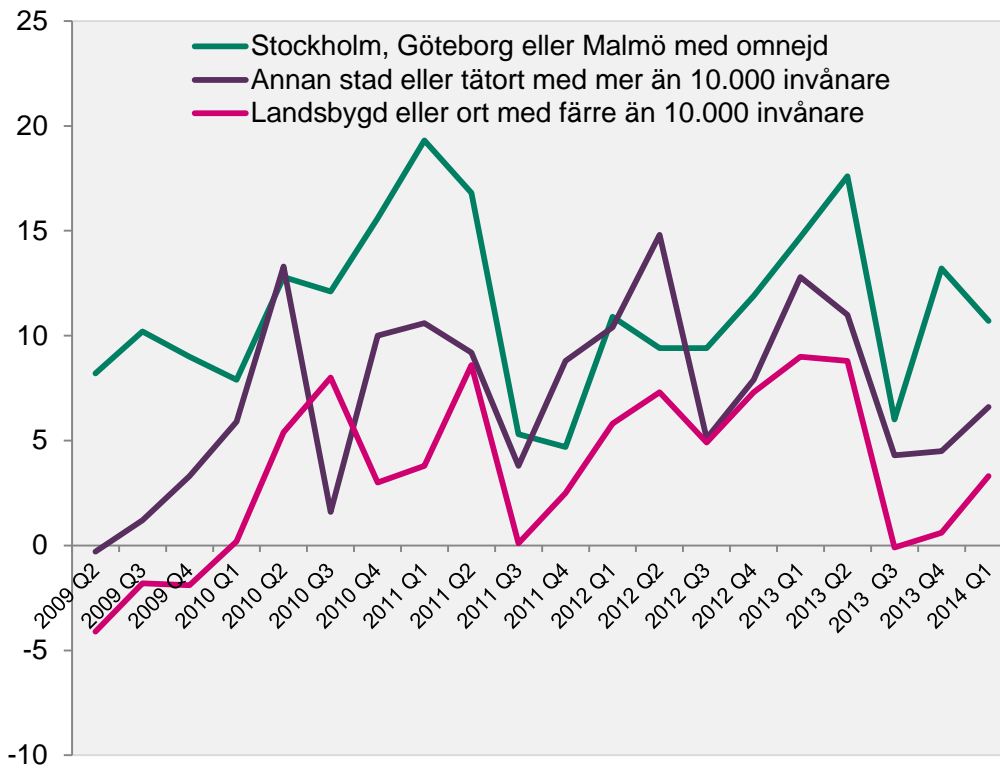
Nu i början på året minskar sparviljan till en nivå strax under snittet sedan 2008.

Bas

Data för kvartal 1 2014 är baserat på totalt 3100 intervjuer .

Storstadsbor mer optimistiska än övriga landet

Optimism

Bas

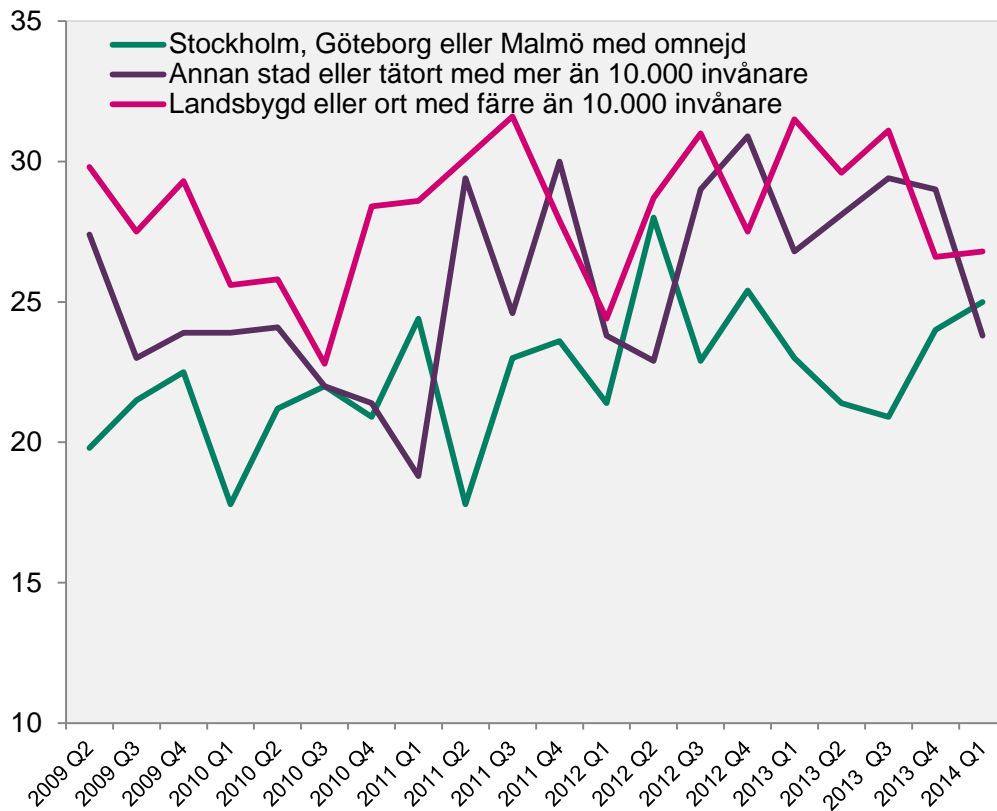
Data för kvartal 1 2014 är baserat på totalt 3100 intervjuer .

Ända sedan mätningarna startade 2009 har vi sett en generellt högre optimism i storstadsområdena. När optimismen föll under 2011 raderades dock skillnaden nästan helt.

Sedan mitten av 2012 har skillnaderna mellan storstadsområdena och övriga landet återigen ökat, vilket accelererat under fjärde kvartalet i fjol. Den kraftigt ökande optimismen ser ut att ha smittat av sig på övriga landet i första kvartalet 2014.

Sparviljan i mellanstora städer minskar till lägst nivå

Sparvilja

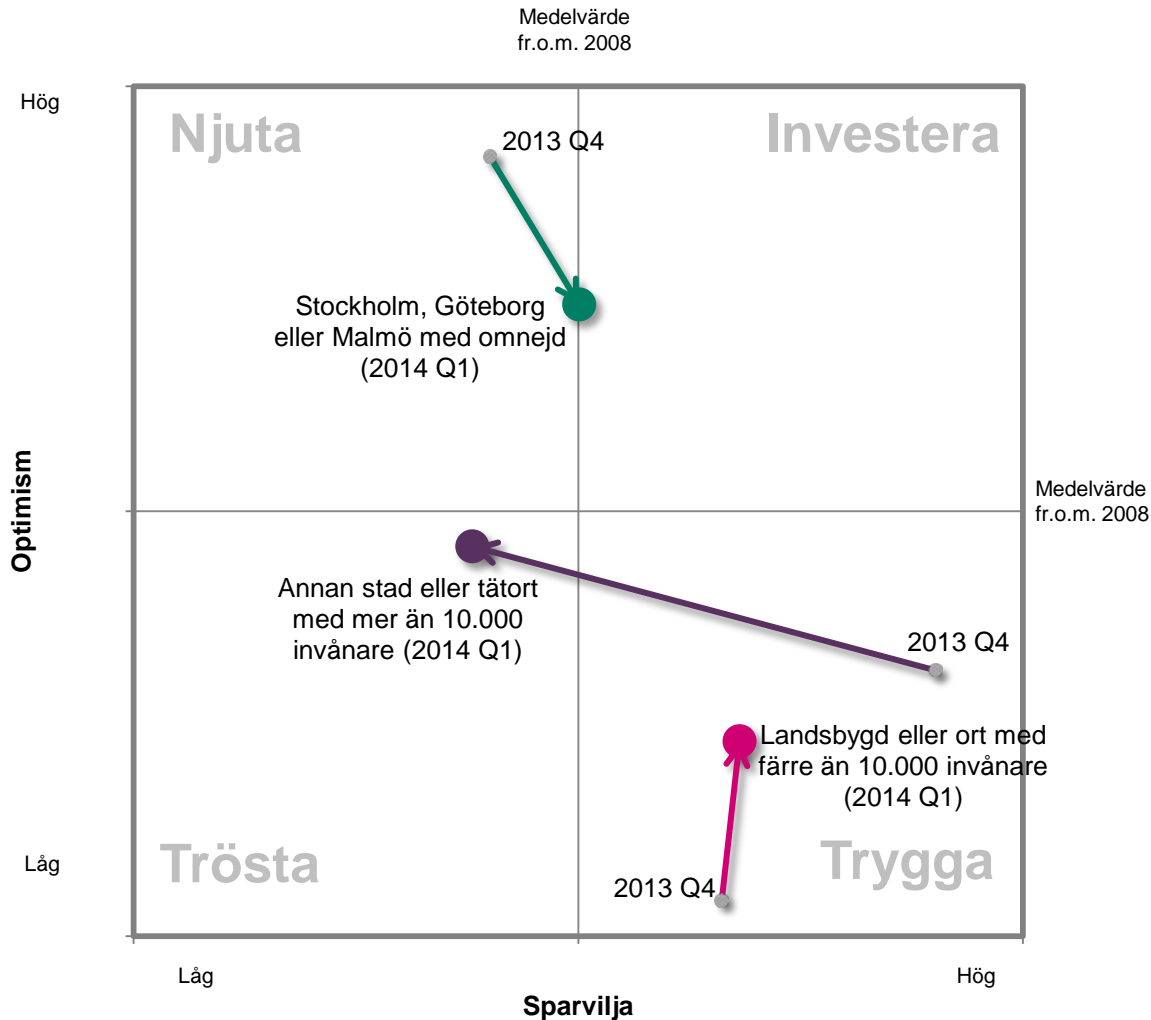
Sparviljan har under mätperioden varit generellt lägst i storstadsregionerna, något högre i våra medelstora städer och allra högst på landsbygden.

Vi ser dock att sparviljan fortsätter att öka bland storstadsbor under kvartal ett samtidigt som mellanstora städernas sparvilja minskar, så till skillnad från hur optimismen utvecklas, kan vi här konstatera att skillnaderna mellan stad och övriga Sverige minskar.

Bas

Data för kvartal 1 2014 är baserat på totalt 3100 intervjuer .

Mellanstora städer in i Trösta-läge

I Sverige som helhet ökar alltså optimismen en aning samtidigt som sparviljan sjunker till en nivå som är lägre än på nästan två år.

Storstadsbornas optimism sköt i höjden redan förra kvartalet och nu följer alltså övriga landet efter. I storstadsregionerna sker en viss tillbakagång vilket sammantaget gör att gapet i privatekonomiskt klimat mellan stad och land nu minskar.

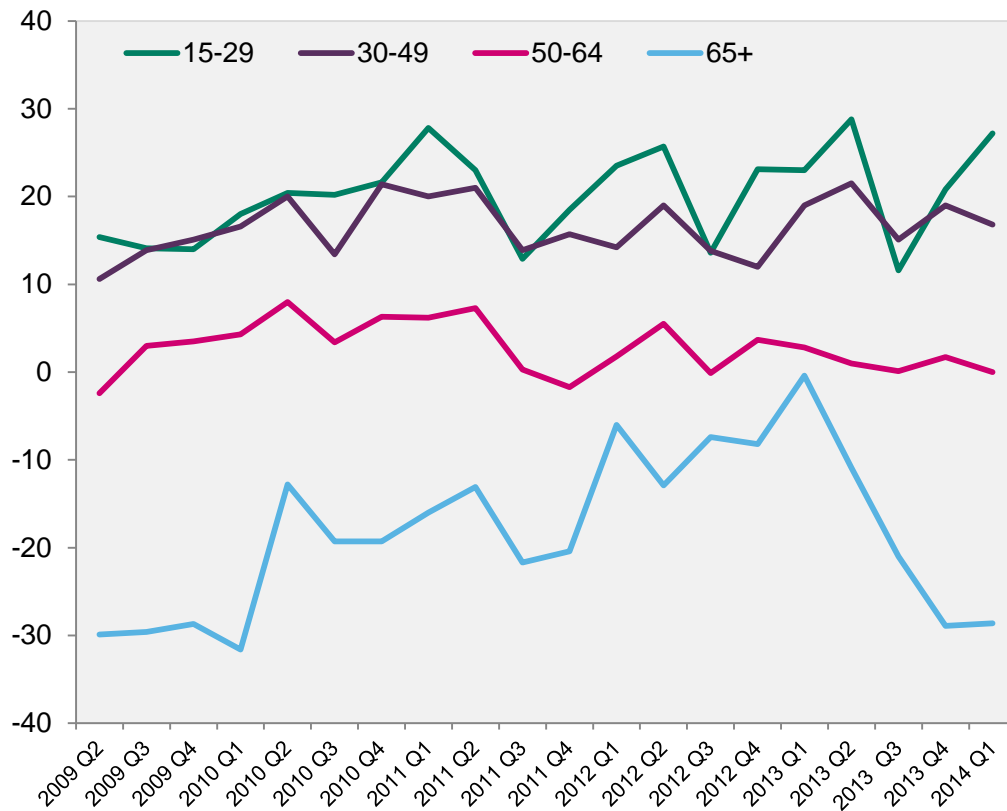
Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan *Sparvilja* är ett mått på svenskarnas vilja att spara. *Investera-läget* karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. *Trösta-läget* är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I *Trygga-läget* är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. *Njuta-läget* karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen *Optimism* och *Sparvilja*.

Åldersgruppen 65+ planar ut

Optimism

Bas

Data för kvartal 1 2014 är baserat på totalt 3100 intervjuer .

Den ökade optimismen i första kvartalet kommer nästan uteslutande från åldergruppen 15-29 år som nu nästan tangerar den högsta noteringen sedan 2009. Andra grupper som blir mer optimistiska är tillfälligt arbetslösa och studerande. Även bland de med lägsta inkomsterna, där vi finner många deltidsarbetande och med tillfälliga anställningar, ökar optimismen.

En trolig förklaring till att dessa ekonomiskt svagare grupper blir mer optimistiska är positiva signaler kring arbetsmarknadens utveckling, inte minst arbetsförmedlingens prognos för 2014 och 2015 som pekade på många nya arbetstillfällen.

Pensionärerna blev under förra året stadigt mer pessimistiska, den trenden har nu planat ut .

Appendix

Om studien, frågeformulär och index

Appendix: Bakgrund och metod

Bakgrund och syfte

Skandia har gett människor ekonomisk trygghet i mer än 150 år – genom krigstider och kriser, från det lokala bondesamhället in i den globala trådlösa kommunikationskulturen. Det innebär att Skandia har en lång, stolt tradition av pionjärande, produktutveckling och samhällsengagemang. Idag är vi en ledande nordisk leverantör av lösningar för ekonomisk trygghet och långsiktigt sparande. Vi har 2,2 miljoner kunder i Sverige, Norge och Danmark, ett förvaltad kapital på drygt 440 miljarder kronor och 2 300 anställda.

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

- Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

- Mätningen görs i samarbete med TNS Sifo. Databesamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 80 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.
- Urvalet dras ur TNS Sifos onlinepanel:
  - Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av TNS Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion	}	1. Möbler, heminredning
		2. TV, radio, stereo, DVD etc
		3. Mobiltelefon, bredband, Mp3spelare
		4. Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt
		5. Bättre bostad
		6. Fritidshus
		7. Fabriksny bil
		8. Begagnad bil
		9. Båt
		10. Semesterresor
		11. Tandläkare, läkarvård, medicin
		12. Nya kläder
		13. Bättre och godare mat hemma
		14. Restaurangbesök, krogen
Sparande	}	15. Spara pengarna
		16. Köpa aktier eller andra värdepapper
		17. Köpa försäkring
		18. Betala skulder
		19. Gåva till barn/ barnbarn
		20. Annat vad?
		21. Tveksam, vet ej

3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?

1. Mer pengar
2. Ungefär som nu
3. Mindre pengar
4. Tveksam, vet ej

Appendix: Index

Optimism

- **Ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver**
Andel optimister - andel pessimister =
Andel som svarar *Mer pengar* – Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

- **Ett mått på svenskarnas vilja att spara**
Spara mer – spara mindre =
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "prioriteringsfrågan" F1.
(filter* neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan)
– (Subtraherat med)
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "dra-ner-på-frågan" F2.
(filter* neutrala & pessimistisk till framtiden)
Uträkning görs på individnivå.

*) Filter

- **Neutrala & positiva till framtiden =**
De som svarar *Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
- **Neutrala & pessimistisk till framtiden =**
De som svarar *Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)